

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 67.

Sobota, 20. avgusta 1932.

Leto VII.

Narodi so razočarani!

Po odgoditvi razorožitvene konfe-
rence.

Razorožitvena konferenca je prekinila za letos svoje delo. Sprejela je resolucijo, s katero označuje svoje delo in se je razšla do leta 1933. S tem je prva etapa te konference zaključena.

Resolucija, ki jo je predložil če-
hoslovaški zunanji minister Beneš, je plod vzajemnega postopanja in pogajanja. Potrebno je bilo, da za-
dovolji, če že ne vse, vsaj veliko ve-
čino. In prav s tem bi morala ta po-
kazati vsemu človeštvu, kako daleč
je uspelo delo za razorožitev.

Na žalost, narodi se ne morejo
navduševati za rezultate petmeseč-
nega dela, na katero so se priprav-
ljali pet let. »V trenutku, ko se je
konferenca razšla, ni za človeštvo
ostalo nič novega. Jutrišnji dan bo
povsem podoben včerajšnjemu«,
pravi popolnoma prav sodrug L.
Blum v »Populairu«, razpravljajoč
o razmerah razorožitvene konfe-
rence.

In v resnici. Vse, kar je v resolu-
ciji naštet kot uspeh, vse ono, kar
je označeno kot uspeh dela, vse to
je le sankcioniranje, potrjevanje,
odobravanje ukrepov, ki so že dav-
no dobili svojo mednarodno pravico
obstoja z vrsto ratifikacij, ki jih
štejemo nad trideset. Ostalo, to je
pa samo nekaj misli buržuaznih hu-
manistov, buržuazno teoretiziranje
o razorožitvi, o zločinu vojne itd.

Karakteristično je, da niti temu
niso mogli vsi pritrditi! Nemčija,
Italija, Madžarska, Rusija so glasovale
proti resoluciji. Bolgarija se je
vzdržala glasovanja. Vedeti je treba
pri tem to, da je militaristična Nem-
čija, ki je pričela prevečati nemški
narod, zahtevala predvsem, da se v
oborožitvi zenači z ostalimi država-
mi, in šele tedaj, če bodo vse de-
žele enako oborožene, tedaj se
prične — z razorožitvijo!

Konferenci je predložil konkre-
ten predlog o razorožitvi predsednik
Zedinjenih držav ameriških
Hoover. — Toda predlog so
političarji označevali kot trik, ki
ima namen pridobiti v Ameriki gla-
sove množic pri volitvi predsednika.
Dočim je biro socialistične delavske
internacionale pravilno razumel
značaj tega predloga ter v posebni
resoluciji poudaril, da pomeni od-
klanjevanje predloga veliko razočar-
anje množic glede na sposobnost
onih, ki so se zbrali, da se posvetu-
jejo o razorožitvi. To je bilo popol-
noma v soglasju z besedami, s ka-
terimi je sodrug Vandervelde, pred-
sednik socialistične delavske inter-
nacionale, pozdravil pri otvoritvi
konferenco.

Pod vplivom te akcije so bile
sprejete teorije Hoovervega načrta,
oziroma njegovi praktični in kon-
kretni predlogi so zašli v območje
— teorije! To je bila velika modrost
buržuaznih političarjev. To je prak-
tični rezultat dolgega posvetovanja
neštevilnih delegacij. »Ničesar
končno ni doseženega. Predložene
so smernice, zabeležene želje, toda
njih izpolnitev je odložena, zabele-
jena z različnimi pogoji, ki so tudi ostali
nejasni,« pravi pravilno s. Blum.

Nade, ki smo jih imeli v to kon-
ferenco, so ostale neizpolnjene!
Množice so razočarane. Zmaj vojne
ni premagan, marveč še dalje kroži
nad vsem človeštvom.

Po »Radn. Nov.«, Beograd.

Opomini dveh kongresov.

Potek kongresov organizacije
železničarjev in »Svobode« v Ljub-
ljani ni bil samo manifestačen, mar-
več je bil tudi vsebinsko zgodovinsko
pomemben za naše ožje delav-
sko gibanje. Vsebinsko pomembna
sta bila oba kongresa, pravimo. Oba
sta poudarjala potrebo delavske
solidarnosti, oba enotnost organiza-
cije in oba razvila konkreten pro-
gram, kako se naj ta veliki cilj de-
lavskega gibanja propagira in do-
seže. Oba kongresa vidita v medna-
rodni solidarnosti delavstva in idejni
ter stvarni izobrazbi najjačjo silo
v borbi proti reakciji, ki jo vodi da-
našnji nacionalizem v oblikah fa-
šizma predvsem proti političnim in
socialnim pravicam delavstva. Da-
našnji nacionalizem, ki se imenuje
fašizem, ni idejna narodnostna bor-
ba, marveč je le borba mednarodne-
ga kapitalizma pod novo krinko
proti demokraciji, proti političnemu
vplivu delavstva v svobodnem raz-
voju človeške družbe. Tako je bi-
stvo fašističnega gibanja.

Jako lepo in za nas razumljivo
je pojasnil nalogo delavstva v seda-
nji dobi delegat avstrijske železni-
čarske organizacije s. Toman. Opi-
sal je borbo delavstva proti nacio-
nalizmu v Nemčiji in obenem tudi
boje avstrijskega delavstva, kjer je
prav zaradi delavske solidarnosti
doživel kapitalistični nacionalizem
že nešteto polomov. Avstrijsko de-

lavstvo je solidarno. Politične, stro-
kovne, kulturne in gospodarske or-
ganizacije so idejno ena sama celo-
ta. Avstrijsko delavstvo ima pre-
cizno izveden zaupniški sistem, ki
mu je cilj napredek delavskega gi-
banja vseh panog in absolutno lo-
jalno sodelovanje panog v interesu
splošnosti. Avstrijsko delavstvo tu-
di razpolaga s socializmom in
stvarno kulturo prepojenim delav-
stvom in nameščenstvom. Zaupniški
sistem je tako precizno izveden, da
se lahko posvetuje o vseh aktualnih
vprašanjih, in zanesti se smemo, da
bodo sklepi zaupnikov načelno ved-
no v skladu z nalogami gibanja. V
delavskem gibanju je potrebna
stvarna izobrazba, potrebna je pa
tudi čutnost z delavskim gibanjem,
to je, delavski zaupniki morajo ve-
diti, kaj hočejo doseči v borbi in
čustveno morajo sodelovati, ker gre
vendar za njih socialne interese v
ožjem zmišlu ali tudi v širšem za
politične.

Temelj delavskega gibanja mora
torej biti ideja in čustvenost, kul-
tura, organizirana solidarnost in tej
podlagi dosledna načelnost. Zato
sta nam priporočala oba kongresa
vzgojo zavestnega prepričanja v
naši borbi, organizacijo, izobrazbo
in mednarodno solidarnost, ker le ti
temelji so prava obramba proti re-
akciji.

25 španskih generalov v ječi.

Pozicija republikanske vlade trdna.

Nagli preobrat v španskem reži-
mu je ob republikanski revoluciji
pred poldrugim letom zajel vse ele-
mente, ki so bili nezadovoljni z ge-
neralsko diktaturo pod protektoratom
španske dinastije. Reakcionarni in
monarhistični krogi pa so bili prese-
nečeni in so vršili sabotažo ter pri-
čakovali ugodne prilike, da uvedejo
zopet monarhizem.

Kako silno je bilo razširjeno pro-
tirepublikansko gibanje, dokazuje
dejstvo, da se nahaja med zarotniki,
ki so sedaj v ječi, 25 generalov in
nad 30 drugih častnikov. Vojaške
časti je takoj odvzelo vojno minist-
stvo 2 polkovnikoma, 10 podpolkov-
nikom, 15 majorjem, 50 stotnikom in
60 poročnikom v Sevilji. O taktiki
vstašev je rekel socialist minister
javnih del Prieto, da je bil proglaš
nalašč sestavljen le proti vladi, torej
ne proti republiki, da bi vstaši pri-
tegnili v revolucionarno gibanje tudi
republikance, ki so nezadovoljni s
sedanja vlado. General Sanjurjo se
je pa s tem oklicem zameril Katalon-
cem, ker je očital vladi, da je dala
Kataloniji avtonomijo in s tem kršila
enotnost države.

Špansko monarhistično gibanje
je bilo nevarno, nevarno zlasti, ker
je imelo glavno oporo v militarizmu.
V celoti je bilo v Španiji v zvezi z
vstajo aretiranih doslej nad 4000
oseb.

Španija je mlada republika, ki jo
je prejšnja generalska diktatura
spravila v težak gospodarski položaj.
Ta položaj se je po preobratu še
poslabšal, ker so valutni kapitalistični
špekulanti podminirali gospodar-
stvo, da bi strmoglavili republikan-
ski režim in se zaradi tega ni dalo
rešiti nekaterih socialnopolitičnih
problemov, ki jih je imela vlada v
načrtu.

Po približno poldrugem letu re-
publikanske revolucije je torej hotelo

vojaštvo z monarhisti izvesti revolu-
cijo. Častništvo vojske še ni bilo za-
menjano z zanesljivim. Vlada je prav
hotela upokojiti 8000 častnikov s pol-
no pokojnino, kar se mora smatrati
kot preveč kavalirska koncesija. Vla-
da se je hotela s tem sklepom izne-
biti protirepublikanskega vojaštva.
Zadnje vstaško gibanje dne 10. in 11.
avgusta se je naslonilo na monarhi-
stične plemiče, med katerimi so se
udejstvovali zlasti mlajši ter je ce-
lotno gibanje imelo fašistični značaj.
Za vstajo pa je dobro vedela vsa
visoka aristokracija. Med zaprtimi
vstaši je tudi 10 bivših ministrov in
prav mnogo plemičev, in sicer naj-
bogatejših.

Vstaja med španskim meščan-
stvom, ker je tako naglo nastala, ni
zbudila posebnega interesa. Meščan-
stvo je nevtoralno opazovalo dogo-
dke in plemstvo je že upalo na zma-
go. Ali okrog poldneva so čete, ki
štejejo okoli 14.000 varnostne vojske,
upor zatrele.

Povsem drugače se je obnašalo v
boju delavstvo, ki je takoj manife-
stačno nastopilo proti vstašem ter se
zbralo na primer v Madridu, da pre-
preči zmago vstašev. Delavstvo je
imelo tudi zaradi tega interes na ude-
šitvi revolucije, ker sodeluje s tremi
ministri v vladi.

V splošnem so vstaši prav ne-
častno podlegli. Boj med monarhiz-
mom in republiko sicer še ni kon-
čan. Sreča za Španijo je, da ima v
tem prerojevanju ha čelu energično
in socialnopolitično napredno vlado.

Z ozirom na zatrt monarhistično
vstajo je vlada takoj sklenila, da raz-
lasti vse plemске veleposestnike, ki
so se direktno ali indirektno udele-
ževali monarhistične vstaje. Ta sklep
vlade je našel v Španiji prijeten od-
mev, ker tudi tam močno čuti delov-
no ljudstvo težko gospodarsko krizo.

Kongres „Svobode“.

Dne 15. t. m. se je vršil v Ljub-
ljani redni letni kongres Delavske
telovadne in kulturne zveze »Svobo-
de«. »Svoboda« je bila ustanovljena
že pred vojno, leta 1913 kot nasled-
nica »Vzajemnosti«, ki je bila leta
1912. razpuščena zaradi predavanja
Ivana Cankarja o jugoslovanskem
vprašanju. Med vojno ji je bilo de-
lovanje onemogočeno. Po prevratu
je število njenih članov jako naraslo
in je pričela z živahnim delovanjem.
Razkoli v delavskem pokretu, ki so
sledili podvigu delavskega pokreta v
prvem letu po prevratu, so tudi »Svo-
bodi« zelo škodovali in so jo ovirali
v kulturnem delu. Tudi »Svoboda« je
v tistih letih prehajala iz krize v kri-
zo. Posebno priznanje zaslužijo so-
drugi, ki so v teh letih požrtvovalno
vzdrževali »Svobodo« pri življenju.
Žalostne izkušnje teh let pa imajo
to dobro, da so zbudile pri »Svobo-
daših« trdno voljo: **Nikdar več raz-
kola!** Delavski pokret je samo eden
in kdor je zaveden delavec, mora v
tem pokretu sodelovati. Kdor stoji
danes ob strani, je škodljivec delav-
stva, pa naj se šopiri s še tako radi-
kalnimi frazami. Nikdar več ne želi-
mo tratiti časa z različnimi enotnimi
frontami, pri katerih so ujedineva-
telji neprestano prežali, kako bi drug
drugega prevarali. Doba zloglasnih
enotnih front je najžalostnejše po-
glavje v zgodovini delavskega po-
kreta pri nas. To je občutila tudi
»Svoboda«.

V zadnjih petih letih so se raz-
mere v »Svobodi« začele konsolida-
rati in more »Svoboda« zaznamova-
ti precejšen napredek. V delovanju
»Svobode« je opaziti, da se bolj in
bolj koncentrija na izobraževalno de-
lo, na knjižničarstvo in na organiza-
cijo javnih nastopov in umetniških
uprizoritev (dramatika, recitacijski
zbori, petje itd.). Če pojde razvoj v
tej smeri, je pričakovati, da se bodo
v doglednem času vse sportne in te-
lesnovzgojne panoge emancipirale od
»Svobode« in se organizirale v svoji
lastni delavski sportni centrali. Če-
prav bi bil s tem delokrog »Svobode«
močno utesnjen, vendar »Svoboda«
ne gleda nesimpatično na ta razvoj,
dokler pa ni lastne delavske sportne
centrale, bo »Svoboda« obsebi umevno
z vsemi močmi podpirala razvoj
pravega delavskega sporta, ker je
nj dolžnost, gojiti tudi delavski
sport, in nje pravica je, da zahteva,
da delavski sport ne zaide v mla-
kužo. Letošnji kongres je bil znači-
len zlasti zaradi tega, ker so se ga
prvič udeležili kot legalni »Svobo-
daši« tudi zastopniki podružnic »Svo-
bode« s Hrvatske. Iskrene pozdrave
pa je poslal Savez kulturnih in sport-
nih društev iz Sarajeva. Delavstvo
se otresa škodljivih malomeščanskih
vplivov in vztrajno in neomahljivo
dela za konsolidacijo delavskega po-
kreta v Jugoslaviji.

(Dalje prihodnjič.)

Enotna delavska fron- ta v Nemčiji?

Resna politična pogajanja.

Delavstvo v Nemčiji uvideva ve-
lika nevarnost kapitalističnega na-
cionalizma. Zato se pojavlja prav
resno stremljenje po enotni delavski
politični fronti. Vrše se med social-
nimi demokrati in komunisti poga-
janja in tudi listi z obeh strani se
zavzemajo za skupen nastop obeh
strank. Skupen nastop je skupna
obramba pred reakcijo, torej mini-
malni program za preprečitev velike

nevarnosti. Odločno bi morali obsojati, če bi komunisti v tem trenutku prihajali z drugimi političnimi zahtevami.

Lovro Jakomin:

Javne Borze dela.

Nova naredba in nova pragmatika za uslužbence Javnih borz dela.

Dosedanji sistem organizacije za posredovanje dela in podeljevanje brezposelnih podpor, kakor tudi način upravljanja Borz dela, je bil na veliki anketi vseh interesentov iz cele države dne 14., 15. in 16. januarja t. l. v Beogradu podvržen temeljiti kritiki. Predstavniki delavskih strokovnih organizacij in Delavskih zbornic so predložili anketi celo vrsto konkretnih predlogov, na podlagi katerih naj bi se ta institucija reorganizirala in uredila tako, da bi res in čim uspešnejše služila svojemu namenu. Zlasti so se predstavniki delavstva zavzeli, da postanejo Borze dela res samoupravne institucije, da se ustanovi zasedba dovolj sredstev za podpiranje brezposelnih in uspešno posredovanje zaposlenja, in da se administracijsko delo, zlasti pa način podeljevanja podpor čim bolj poenostavi ter odpravi vsa nepotrebna birokratična navlaka, da tako pride brezposelni delavec čimprej do dela, odnosno do brezposelne podpore.

Delegacija ljubljanske Delavske zbornice pa je izdelala cel tozadeven podroben načrt. Anketa je vse te predloge osvojila v zavesti, da smo napravili velevkoristno stvar in prepričani, da se bo vse to upoštevalo, smo mirno čakali nove navedbe o organizaciji Javnih borz dela.

»Radnička zaščita« št. 8 z dne 1. avgusta je prinesla novo naredbo in za uslužbence JBD novo pragmatiko. Kako smo razočarani! Vsi napor, ves trud, vsi predlogi in velika anketa, ki je stala desetisoče, vse je bilo zastonj. Prav nič, niti za las se ni izboljšalo. Izpremenilo se je samo to, kar sem že v zadnjem članku omenil, da izpadejo iz upravnih odborov zastopniki delavskega zavarovanja. Uprave JBD bodo nadalje imenovane, torej ne voljene. Predsednike upravnih odborov imenuje iz vrst višjih državnih uradnikov minister za socialno politiko. Predstavnike delavcev in delodajalcev, vsakih polovico, imenuje minister na predlog zbornic. Upravni odbori JBD sklepajo z večino glasov. Če predsednik uprav. odbora ni soglasen s sklepom, je sklep neveljaven. Vse je podrejeno centralnemu odboru Borze dela v Beogradu. Za vsako stvar je treba pristanka centralnega odbora. Če predsednik centralnega odbora ni soglasen s sklepom večine odbora, je sklep neveljaven. Veljaven postane sklep šele

ko ga potrdi minister socialne politike. Ustanova je torej samoupravna institucija!

Sistem administracijskega poslovanja in način podeljevanja podpor se ni nič izpremenil in so tozadevne odločbe enostavno prepisane iz stare navedbe. Pogoji, s katerimi se do-

seže pravica do podpore in ostali predpisi so ostali neizpremenjeni. Za brezposelnega delavca, ki uživa podporo JBD, ima teden še vedno — samo 6 dni. Za sezija delavce se ni ničesar ukrenilo.

(Dalje prihodnjč.)

Socialna politika v španski republiki.

Odkar je propadla stara monarhična vladavina na Španskem, si prizadeva mlada republika, da bi našla in pospešila nove smeri k boljšemu gospodarskemu in socialnemu življenju španskega naroda. Monarhična država je vedno odklanjala socialne zahteve proletariata, zato so bili uspehi socialne politike zelo malenkostni. Po preobratu je čakalo novo vladno silno težko delo. Takoj se je lotila problemov in reorganizirala celo vrsto zakonov. Socialna politika je dobila v meščanski republiki trdna tla, kjer se lahko uresničujejo najpotrebnejše pravice delovnega ljudstva.

Nova socialna zakonodaja je najprej omogočila in razširila zakon o nezdah pri delu tudi na poljske delavce in mornarje. Parlament je sprejel nato zakon o delovni pogodbi, o reorganizaciji ministrstva del,

o kontroli delavstva v obratih, o škodnih pri delu, o laičnih, delovnih razsodiščih itd. Zakon o delovni pogodbi omogoča zlasti kolektivne dogovore med delodajalci in delavci in določa stanovito višino mezd v gotovem industrijskem okraju. Zakon o delovni pogodbi je podprt na zakon o laičnih razsodiščih.

Vse urade ministrstva za socialno politiko spreminjajo v delovna nadzorstva. Socialno delo republike zavzema vedno večji uspeh. Na vrsti so: agrarna reforma, javno šolstvo in javno delo.

Velike uspehe socialnega dela v mladi španski republiki moramo pripisati velikemu političnemu vplivu organiziranega delavstva. Delo španskih socialistov še ni socializem, pač pa ga ustvarja in krči pot do njega.

Doma in po svetu.

Manevri dveh mornaric. Skoraj istočasno, ko se vrše v Sredozemskem morju manevri italijanske mornarice, se začno v Jadranskem morju manevri angleške sredozemske vojne mornarice, ki se jih udeleži tudi jugoslovanska mornarica. Tem manevrom bo prisostvoval tudi angleški prestolonaslednik, Princ of Wales. V Split je priplula nova jugoslovanska torpedna rušilka »Dubrovnik«. Manevri kombinirane mornarice se bodo vršili v bližini otoka Krfa.

Pomočnik direktorja državnih železnic v Ljubljani. Za pomočnika direktorja državnih železnic v Ljubljani je bil imenovan dosedanji načelnik gospodarskega oddelka pri generalni direkciji državnih železnic Svetolik Gajic.

Josip vitez Pogačnik je umrl. Dne 18. t. m. je umrl v Podnartu na Gorenjskem leta 1866. rojeni Josip Pogačnik. Pogačnik je bil veleposestnik na Gorenjskem ter pristaš bivše Slovenske ljudske stranke. Več let je bil avstrijski poslanec in podpredsednik državnega zbora. Med vojno je organiziral mladostrelce. Po preobratu je postal prvi predsednik narodne vlade v Ljubljani, kjer je uveljavil tudi svoje diplomatske sposobnosti. Nekaj časa je bil tudi poslanik na Dunaju. Zadnja leta se politično ni udeleževal, pač pa je bil

v raznih upravnih odborih industrijskih družb. Tako je bil upravni odbornik Trboveljske premogokopne družbe, predsednik »Jugočeške« v Kranju, predsednik pivovarne Union v Ljubljani, svetnik trgovske in obrtne zbornice, podpredsednik Prometnega zavoda za premog, beograjske tekstilne industrije ter Kranj-tržiške železniške družbe itd. Osebo je bil Pogačnik ljubezniv človek, ki se je pa bavil samo z gospodarstvom, nikdar pa ne s socialnopolitičnimi vprašanji, ker v svojem poslovnem krogu ni mogel imeti razumevanja za taka vprašanja.

Pot v Canosso... ali tako neka-ko bi označili novo mnenje ljubljanskega »Jutra« o nemški socialni demokraciji. Zabeležili smo že, kako smelo je obsodil mladi akademik Kresal, ki se mudi z nekim določenim namenom že nekaj mesecev v Nemčiji, nemško socialno demokracijo tik pred nemškimi volitvami. To obsodbo je pa popravilo »Jutro« v sredo, dne 10. t. m., v članku »Glavni nasprotniki hitlerjancev«. Tu z mnogimi navedbami in dejstvi trdi: »Kot resen nasprotnik, ki bi kdaj mogel zaveziti hitlerjevsko poplavo, prihaja v poštev edino socialistična stranka (SPD). Socialno-demokratska stranka je v Nemčiji pognala globoke korenine. Dasi je izgubila tri mandate in po glaso-

Hitler v zagati.

General Schleicher kancler. — Fašist predsednik pruske vlade.

Hitler je sklical za torek in sredo konferenco državnih in pruskih deželnih poslancev. Toda konferenca je odgodil, ker se levo krilo njegove stranke zavzema za teroristično akcijo. Konferenca bi bila nedvomno sklenila »nelegalno« delovanje, ki ga je vršila že doslej.

Izprememba pa je nastala v pruski politiki. Poslanci centruma se strinjajo s sestavo pruske vlade, ki bi ji predsedoval fašist, dočim zahtevajo nemški nacionalci izvenparlamentarno vladno, ki bi jo pa zavzeli fašistični poslanci.

Politično pomembnejša je vest, da namerava sedanji kancler Papen odstopiti ter prevzeti sestavo državne vlade kot kancler general Schleicher. Ta izprememba bi pomenila politično uslugo fašizmu, češ, da naj vstopijo v vladno ali jo vsaj tolerirajo.

Posvetovanja o teh problemih so se vršila ta teden kot priprava na sklicanje pruskega deželnega kakor tudi državnega zbora.

vih ni napredovala, kljub temu se o upadu stranke ne more govoriti, tem manj ako se upošteva razmere, v katerih so se vršile volitve. Kljub temu pa je soc. stranka ohranila svojo moč, kar so končno dokazale tudi zadnje državnozbornice volitve. S svojim znanstveno do podrobnosti izdelanim programom, s svojo močno politično in gospodarsko organizacijo predstavlja še vedno politično silo prve vrste. Njej bo tudi pripadla naloga, da se poda v odločilno borbo za demokratsko republiko in ustavo, katero je ustvarila. Ta borba je neodložljiva. Pri njej niti ne bo toliko odločevalo število poslancev, kakor notranja sila obeh bojujočih se tablorov. Enkrat je že socialistična stranka parirala državni udar: zločila je Kappov puč. Ali bo imela dovolj sile in borbenosti, da se ustavi tudi pohod rjavih srajc? Od tega je v veliki meri odvisna usoda ustavne Nemčije? — Prav je tako objektivno mnenje. Samo naj bi ne bilo izjema!

S pota k Reziki v Rovte. V »Slovenca« izhaja že skoro 14 dni opis ljubljanskega zdravnika »dr. A. B.«, kako je bilo, ko je hotel menda letos priti bliže k Reziki v Rovte, t. j. k oni prosluli Tereziji Neumannovi iz Konnersreutha na Bavarskem. Zelo »zanimiv« je opis, kako je moledoval teden dni in več pri vseh mogočih cerkvenih in prosvetnih faktorjih za milost, da pride v bližino Rezike — pa so ga vsi odpravljali s tem ali onim izgovorom. In kako robato in sirovo so

Angelo Cerkevnik:

ROSA.

(Povest.)

57

Hotel je zadušiti vse pomisleke, vso meglovitost, vse, v kar je kdaj verjel in je zdaj propadlo, vse je hotel potopiti v opojnosti šampanjca, v hreščečem in oglušujočem klicu — žganja... Ko se je streznil, mu je bilo še mnogo huje, kajti poleg drugih očitkov, ki so se gromadili pred njim, ni bil najmanj težak očitek, da je pozabil na obljubo, na častno besedo, ki jo je bil dal Rosi...

Rosi je življenje lahko, kljub vsemu! Že ob rojstvu je bila človek prav posebne vrste in je hotela tudi iz njega notranje in zunanje izoblikovati človeka sebi podobnega, pa ni šlo... Sramoval se je sam pred seboj.

— Tako ničvreden sem, je zašepetal, tako nekoristen član človeške družbe!

Začel je dvomiti v ljubezen do svojega naroda in do svoje domovine. Videl je, kaj so vse delali dekretirani in koncesionirani čuvarji patriotizma in nacionalizma, in jel ga je obhajati stud in gnev. V nekaterih trenutkih je vzplamtel. Po-

stal bi bil vse: celo najbolj terorističen anarhist! Često je zvečer, ko je bedel in preresetaval svoje življenje, skoraj pobesnel.

— Ali smo se zato bojevali, zato žrtvovali zdravje, vsak hip bili pripravljene položiti na oltar ljubezni — življenje, imetek, življenje in imetek sorodnikov, najdražjih?

Poznal je brezštevilno mnogo primerov težkih sleparstev, ki so se vršila v škodo države in državljanov. Mnogokrat je moral kot bančni uradnik sam sodelovati pri malo čednih poslih. Nič več ni mogel verjeti ljudem, ki so bili prominentni državotvorci. Vendar je bil pretrdovraten, da bi si mogel brez ovinkov vse priznati, prenacionalistično vzgojen; koreninil je v tisti dobi, ko se je kri naše najboljše mladine prepojila z vero v vstajenje enega samega velikega naroda in ene velike države od Soče do Carigrada, koreninil je v tisti ognjeviti dobi, ko si je mladina iz te vere ustvarila svojo najčistejšo religijo, ko ji je ta religija bila smisel vsega, edino, kar je bilo vredno vsake žrtve in vsake še tako neomejene ljubezni. Pregloboko je koreninil v gozdni romantiki tiste zarotniške dobe.

Nikakor se ni mogel vživeti v realnost. Vse, kar se je dogajalo, je štel za neizbežne kalamitete. Iskal je v zgodovini podobnih primerov — in jih je vedno mnogo našel.

Po naključju je v kavarni naltel na svojega sošolca, sobojevnika, dobrovoljca, zdaj žurnalista pri velikem dnevniku in pisatelja.

Kako se je začudil, ko je našel docela drugega človeka, ki je imel tako zelo malo skupnega s tistim starim in zanesenjaškim predvojnim zarotnikom.

— Miro, kdo bi te spoznal!

— Vsakdo, kdor zna misliti!

Miro je začel energično borbo proti njegovim predsodkom in fiksnim idejam. Res je bil tudi on sam pred vojno zanešenjak, nacionalist, kakor se malokateri najde, a zdaj se je jasno zavedel, da je bil v tisti davni dobi nacionalist samo zategadelj, ker je tedaj nacionalizem bil najostrejša oblika revolucionarnosti. Dejal je Boju:

— Danes, pa je kakor zapečaten, da smo se tedaj vsi motili. Celozelo motili! Tudi tedaj je bila še ena dokaj ostrejša oblika boja! To obli- so pokazali socialisti treh dežel: Rusije, Italije in male Srbije. Nacionalizem kot orožje revolucionar-

nosti ustvarja možnost analognih nevarnosti, kakor v medicini alkohol kot zdravilno sredstvo. To je najočitnejše videti na tebi, Bojo; ti si naravnost izbran primer, ki dokazuje mojo trditev.

— Ne razumem te povsem.

— Preprosto! Slabiči se ne zavedajo, da je nacionalizem semtertja bil le čisto lokalno sredstvo revolucionarnosti. Oni vidijo v njem cilj. Priučijo se mu, kakor pivec alkoholu; postane jim neobhodno potreben...

Šele, ko je bančni kapital začel neusmiljeno metati na cesto svoje uslužbence, je Bojo spoznal, kako zelo prav ima Miro. Bil pa je preslaboten, da bi izvajal konsekvence. Pred njim so ležali podrti vsi njegovi oltarji: država, družina, vera v nacionalizem, domovino... Postal je tudi sam razvalina.

Brezupno se je udal alkoholizmu. Ko je bila nevarnost na višku, se je nenadno v Ljubljani pojavila Tanja.

Pretrleslo ga je.

Obotlet je. Moral je leči.

— Prišla si, je šepetal; morala si priti.

In je zaihtel, kakor tedaj, ko je bila odšla in je dolgo, dolgo zrl za drvečim vlakom.

še nastopali starši Tereze in njeni bratje in sestre!! Imel je vsa mogoča priporočila, celo od ljubljanske škofije, a vse zaman — šele po dolgem čakanju so ga pripustili do Tereze, ko je ležala v ekstazi... Človek maje z glavo in si misli: prav Ti je, kaj pa se vsiljuje nekam, kamor ne spadaš! Vendar če bo ta ljubljanski zdravnik dr. A. B., kar je menda kratica enega od znanih ljubljanskih katoliških zdravnikov, tudi znanstveno utemeljil Terezine ekstaze in stigme — pravzaprav Terezijino živčno neuravnovešenost in eksaltiranost ali kaj, bomo morda k resnici korak bližje... Da bi le bili!

Profesor Piccard je odletel v stratosfero. Prvi polet se je belgijskemu profesorju še precej posrečil. Dne 18. t. m. se je dvignil drugič z zrakoplovom v stratosfero. V teh zračnih višinah hoče profesor študirati valovanje raznih žarkov v znanstvene svrhe. Ob 8. uri zjutraj je bil njegov zrakoplov že do 12.000 m visoko nad zemljo. Dosegel je višino 21.000 m in je ob 17.20 zopet pristal v bližini Cavallere, južno od Pesciere ob Gardskem jezeru v Italiji. Pristanek se je izvršil brez nezgod. Piccard izjavlja, da se je polet popolnoma posrečil.

Velik uspeh rumunskih socialstov pri zadnjih volitvah. Pri poslednjih državnozbornih volitvah so dosegli naši rumunski sodruzi jako velik uspeh. Socialistična stranka se je udeležila volitev popolnoma samostojno, brez koalicije z meščanskimi strankami in čeprav volilni zakon ne daje pravice do mandatov strankam, ki v celi državi ne dobe 2% celokupnega števila volilcev. Socialisti so dobili pri teh volitvah 101.068 glasov, to je, 3,38% celokupnega števila volilcev. Izvoljenih je šest sodrugov za poslance. Mi le čestitamo sodrugom k lepemu uspehu.

Socialni demokrati in avstrijsko posojilo. Na lausanski konferenci je bilo Avstriji obljubljeno mednarodno posojilo. V avstrijskem parlamentu so dne 17. t. m. sklepali o potrditvi lausanskega zapisnika o posojilu. Zapisnik je bil odobren z 81 glasovi, proti je glasovalo 80 poslancev. Proti so glasovali socialni demokrati, venemci in dva hajmatblokovca. — Stališče socialnih demokratov k zapisniku o posojilu je pojasnil dr. Bauer. Rekel je, da stranka odklanja zapisnik zaradi naslednjih štirih točk: 1. zapisnik omejuje avstrijsko zunanjo politiko in avstrijsko trgovinsko svobodo za dvajset let, kar mora imeti neugodne posledice za državo; 2. Avstrija dobi kontrolo, ki nasprotuje samoodločbi; 3. obseza določbe, ki utegnejo postati nevarne za avstrijsko gospodarstvo, in sicer bi se smel porabiti denar le deloma za odplačilo dolga pri narodni banki, ostanek pa v produktivne svrhe; 4. socialnim demokratom se zdi posojilo tudi v socialnem oziru nevarno, predvsem za delavce in nameščence, ker se v zapisniku zahteva Heroldova reforma železnic. V zapisniku ni prav nobene besede o pospeševanju avstrijskega gospodarstva, dasi tudi socialni demokrati ne bi bili proti obvezam države, če bi bili dani pogoji za prosperiteto. Socialni demokrati pa tudi ne morejo podpreti vlade, ker sedi v njej pučist. — Avstrija dobi posojilo v znesku 300 milijonov zlatih šilingov (2400 milijonov dinarjev).

Čikaški župan dr. Czermak, rodom Čehoslovak, ki se mudi sedaj v Evropi, je obiskal tudi Dunaj. Zglašil se je pri mestnem magistratu in podžupanu s. Emmerlingu, ki mu je pojasnil dunajsko socialno-demokratsko občinsko upravo. Dr. Czermak je odpotoval dalje v Budimpešto. Njegovo potovanje po Evropi ima predvsem trgovske namene, to je, navezati želi trgovske posle med Ameriko in Evropo.

Kar naj bi bilo blagoslov, je prokletstvo. V čeških rudnikih pri Handlovi je bil vmontiran nov stroj na električni pogon, ki naj bi služil za vožnjo rude iz rogov. Ta stroj nadomešča delo 300 kopačev, in res

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Kedaj je veljavna poleg kolektivne še posebna pogodba?

Ako bi po sklenjeni kolektivni pogodbi dogovoril službodavec z enim ali več delavci kakšne drugačne delovne pogoje, kot jih vsebuje kolektivna pogodba, velja za te delavce takšna posebna pogodba le tedaj, če je zanje ugodnejša. Neveljavna pa bi bila posebna pogodba, če bi določala morda nižje mezde, kot so predvidene v kolektivni pogodbi, ali manjšo odgovorno dobo, krajše dopuste in podobno.

Za inozemske delojemalce so obvezne službene pogodbe.

Obrtni zakon nikjer ne predpisuje, da bi delodajalec moral skleniti s svojimi delojemalci pismeno pogodbo, razen, če prostovoljno sklene kolektivno pogodbo. Ta pogodba mora biti na vsak način pismena.

Pač pa določa »Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev«, izdan od ministrstva za socialno politiko dne 9. julija 1924, v čl. 11, da morajo delodajalci skleniti z nameščenimi inozemskimi delavci pismene pogodbe. Inozemski delojemalec torej pri nas sploh ne sme biti v službi, če nima z delodajalcem sklenjene pismene službene pogodbe. V tej pismeni pogodbi mora nuditi delodajalec delavcem najmanj iste delovne pogoje, kakor domačim delav-

cem iste stroke in sposobnosti. V pogodbi mora biti točno precizirano, koliko pripada dotičnim delavcem povračila do potnih stroškov ob njih prihodu in odhodu. Naveden mora biti točno znesek teh stroškov. Najpozneje v 15. dneh po vstopu v delo morajo biti te pogodbe predložene pristojni upravni oblasti ter mora imeti en izvod v rokah tudi prizadeti inozemski delavec.

Delavci so ročni in duševni.

Za »delavce« pa se smatrajo po tem pravilniku vse vrste fizičnih in intelektualnih delavcev (čl. 2), neglede na spol, na vrsto poklica in višino nagrade, ki prihajajo v našo državo, da dajo svojo telesno ali duševno moč v službo tretji osebi radi zaslužka ali izučanja, v kolikor ni ta služba javnopravnega značaja. Pravilnik torej ne dela izjeme med pristojnimi ročnimi delavci in med uradniki, ravnatelji ali tehničnimi voditelji v podjetjih. Seveda morajo imeti delodajalci še tudi posebno dovoljenje Inšpekcije dela za zaposlitev takšnih inozemcev, in sicer preden jih namestijo.

Delodajalci, ki prekršijo predpise tega pravilnika, se kaznujejo s tem, da se jim odvzamejo dovolila za zaposlitev inozemcev in po čl. 123 zakona o zaščiti delavcev z denarno kaznijo od 100 do 3000 Din.

(Dalje prihodnjič.)

O neznosnih delovnih razmerah pri regulaciji Ljubljanice.

Merodajnim v vednost, delavcem v razmišljanje.

Gradbeno podjetje »Slograd«, ki regulira strugo Ljubljanice, izkorišča konjunkturo brezposelnosti v svoj prid. Ko je julija t. l. delavstvo stopilo v stavko radi mizernih delovnih pogojev, je bil s posredovanjem oblasti dosežen sporazum, s katerim se regulira temeljna plača delavstva tako-le: Delavci dobivajo prvih 14 dni po Din 3.— na uro, nato pa se jim poviša plača na Din 3.50 in več. Odkar se je sklenila ta pogodba, podjetje vsak dan odpusti po več delavcev in sprejme namesto teh novince v službo. Sedaj so nekateri odpuščeni delavci vložili proti podjetju tožbo pri obrtnem sodišču radi odpovednega roka.

Postopanje podjetja je razumljivo. Da si prihrani dodatek po Din 0.50 na uro, odpušča delavce poprej, predno bi jim moralo ta dodatek plačevati.

Pa tudi sicer so delovne razmere pri regulacijskih delih zaposlenega delavstva skrajno slabe. Dela se od 4.30 ure do 19.30 ure. Delavci so razdeljeni kar na 7 skupin. Ena skupina začne z delom ob pol 5. uri in dela do 8. ure, nakar sledi odmor do 12.45 ure. Druga skupina dela od 4.30 do 11.45, nakar sledi odmor do 16.30, naslednja skupina začne z delom ob 8.15, so pa tudi skupine, ki delajo od pol 5. ure do 16. ure, pa tudi take, ki delajo od 4.30 do 19.30.

Najbolj prizadeti so delavci, ki delajo samo po par ur zjutraj s štiriurnim odmorom. Ti delavci faktično sploh niso nikoli prosti, ker morajo vedno čakati na licu mesta, da zopet začne z delom, ko pride njihova ura. Prva skupina delavcev ima ob 8. uri 15 minut odmora, poldan pa ob 11.45 do 12.45 in ob 16.

je bilo postavljenih 300 delavcev na cesto!

Na Čehoslovaškem obtožujejo fašiste. Na Čehoslovaškem se vrši proti 154 fašistom kazensko postopanje, ker so prirejali akcije proti republikansko-demokratskemu sistemu vladavine. Med obtoženci sta znana Gajda in pardubiški sodnik Vazny.

Teror narodnih socialistov v Šleziji. V Breslau je bil aretiran neki Wagner, član Hitlerjevega napadalnega oddelka, ki je bil soudeležen pri bombnem atentatu na socialno-demokratskega urednika Paeschkeja. Je še čisto nezrel mladič, ki je bil iz Reichenberške gimnazije radi raznih deliktov relegiran. Neki šofer ga je spoznal in prijavil policiji. Nato je šofer dobil anonimno grozilno pismo, da bo v 3 dneh ubit. Ravno tako je dobil šoferjev delodajalec grozilno pismo, da ga bodo ubili, če ne bo šoferja, ki je Wagnerja naznanil, takoj odpustil iz

uri tudi 15 minut odmora. Ta zmešnjava z delovnim časom prinaša koristi samo podjetju. Odmor ob 8. in 16. uri znaša samo po okroglo 8 minut in ne 15 minut, pa tudi delo, ki bi moralo nehati ob 11.45, konča navadno šele ob 12. uri. To se pravi, da delavec dnevno navreže podjetju precej zastojkarskega dela.

Delo je nahigienično, umazano in ga je treba opravljati v smradljivem vzdušju. Čista voda je na razpolago samo na dveh krajih — za stroje, ne za umivanje. Poleg tega pa so delavci največkrat zaposleni precej daleč od kraja, kjer priteka čista voda. Nekateri si umivajo roke ob iztoku kanala, ki vodi iz Državne bolnice (!).

Dokler je vodilo regulacijska dela podjetje Dukič, so delavci dobivali gumijaste škornje za delo v blatu in vodi. »Slograd« takih škornjev ne pozna. Delavci stoje do kolen v blatu in vodi. (Kdo bo plačal stroške za lečenje revmatizma?)

Pri izplačilu delavec ne dobi izplačilnega lista, iz katerega bi bilo razvidno, koliko se mu odtegne za davek, socialno zavarovanje itd., ampak se mu denar izplača brez vsakega pojasnila kar na roko.

Dne 13. avgusta so dobili delavci izplačilo v 25 parskih novicah. Denarja pa blagajnik ni prešteval, ampak kar odtehtal! Vsled tega so nekateri delavci izgubili po 50 par do 1.50 Din na zaslužku.

To so razmere, katerih je krivo tudi delavstvo, ker ni organizirano.

Merodajne oblasti, inspekcijo dela, zlasti pa Delavsko zbornico opozarjamo na te razmere, ki vladajo pri regulaciji Ljubljanice in jih pozivamo, da posežejo vmes.

službe. Tudi socialno-demokratski občinski svetnik Willinek je prejel pismo, s katerim mu grozi, da bo v kratkem ubit, kakor tudi župan mesta Reichenbacha. V Drazdanih so nacionalni socialisti z bombami napadli lokal komunistične stranke v Kolumbusstrasse. Drug bombni atentat so izvršili v Sorbenstrasse, kjer je po eksploziji bila porušena hiša. V Monakovem je policija radi različnih terorističnih dejanj aretirala 7 članov Hitlerjevih napadalnih oddelkov.

200.000 angleških tkalcev stavka. V pokrajini Lancashire, kjer je angleška tekstilna industrija najbolj razširjena, je prišlo radi plačilnih diferenc do konflikta, ki je izbruhnil v splošni štrajk, ki ga izvaja 200.000 tkalcev. Dosedanja obojestranska pogajanja med podjetniki in delavci niso imela uspeha in se je položaj še poostiril. Če bo stavka trajala več ko en teden, bodo tudi predilnice primorane ustaviti delo.

Maribor.

Kakšen bo finančni efekt prireditve Mariborskega tedna? Mariborski teden je minul. Izmed prireditev, ki so se vršile v tem času, je gotovo najbolj uspela uprizoritev opere »Prodana nevesta«. Četudi prva predstava ni bila najbolj aranžirana, posebno, kar se tiče namestitve prostorov za publiko, sta bili vendar obe predstavi razprodani, kar je gotovo predvsem zaslug gledalščica. Vsi igralci, zbor in orkester so se kar najbolj potrudili. Dobro obiskana je bila tudi prireditve na »Mariborskem otoku«. Kakšen je finančni uspeh teh prireditev, doslej širši javnosti še ni znano. Priporočali pa bi, da prireditveni odbor po zaključku računov objavi končni rezultat.

Gradnja carinske pošte. Že pred tedni so mariborski dnevniki poročali, da so pričeli podirati železniško lampisterijo, kjer bo zgrajena nova carinska pošta. Kakor pa nam poroča očividec, lampisterija še stoji in v isti še vedno železničarji opravljajo službo kakor doslej. Za odstranitev tega poslopja mora pristati prometno ministrstvo, ki pa še vedno ni izdalo tozadavnega odloka. Da bi se pričelo še letos z gradnjo carinarnic, torej ni baš mnogo izgleda.

Konkurz Kmetijske eksportne zadruge. Te dni je bil izdan od okrožnega sodišča v Mariboru konkurzni oklic o imovini Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru. Upniki morajo prijaviti svoje terjatve pri okrožnem sodišču v Mariboru najkasneje do 30. septembra t. l. Prijava se mora vpsolati v dveh enakih izvodih in kolekovati po lestvici, ki je navedena na konkurznem oklicu, ki ga prejme vsak upnik. Ugotoviteni narok se bo vršil dne 6. oktobra t. l. pri okrožnem sodišču v Mariboru ob 10. uri dopoldne v dvorani št. 84. Vseh upnikov je nekaj nad 20.000. Kako bi kaj izgledalo, če bi jih vsaj ena desetina primahala na ugotovljeni narok.

Koncert g. Šimenca. Minulo sredo se je vršil na Trgu Svobode koncert opernega pevca g. M. Šimenca, ki je zelo lepo uspel. Šimenc je Mariborčanom znan, vendar pa njegov silni in čisti tenor vedno znova navduši in preseneti. Skrbno sestavljen program je vseboval v prvem delu mnogo lepih narodnih pesmi. Drugi del koncertnega sporeda pa je bil izpolnjen z arijami iz raznih oper. Na splošno zahtevo je moral Šimenc zapeti še nekaj pesmi izven programa. Šimenc je spremljal na klavirju dirigent ljubljanske opere g. Neffat. — Obisk je bil zadovoljiv.

Dražba spalnice veleindustrija Sesslerja. Pretekli teden se je vršila v Sladkem vrhu v tamošnji Sladkogorski tovarni lepenke sodna dražba spalnice veleindustrija Mauro Sesslerja iz Maribora oziroma Zagreba, nečaka mariborskega industrijca Josipa Rosenberga in zeta zagrebškega veleindustrijca Hartmana. Kakor znano, je Sessler lastnik Sladkogorske tovarne lepenke, ki je šla s 56 milijoni pasiv v poravnavo, a tudi sam svojih dolgov ne plačuje več kljub zvezam bogatih sorodnikov, tako da so mu zarubili celo spalnico na Sladkem vrhu. Vsled oddaljenosti pa nihče ni prišel k dražbi in se tako spalnica topot še ni prodala. Ker pa je baje spalnica vsled svoje starinske vrednosti precej dragocena, se sedaj že zanima zanjo več kupecev, ter bo sodna prodaja te spalnice veleindustrija Sesslerja, ki je imel še nedavno krasen luksuzni »Daimler«-avto, prav zanimiva.

Silen vihar je divjal minul tork nad Mariborom. Pocestni prah, katerega je na mariborskih cestah vedno mnogo, se je dvigal v gostih oblakih ter pobelil hiše in notranjost stanovanj. Nad Slovenskimi goricami pa je divjala huda nevihta, ki je mestoma napravila ogromno škodo. Vihar je razkrival strehe, podiral hiše, telegrafске droge, ruval drevje itd.

Opozarjamo cenjene čitatelje na današnji oglas »Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj«.

Sprememba voznega reda mestnega avtobusnega reda. Kakor razglašla vodstvo mestnega avtobusnega podjetja, je vsled slabe frekvence primorano omejitvi oziroma ukiniti nekatere podeželske mestne proge. Popolnoma ukinjen bo promet na progi: Glavni trg—Nova vas, Glavni trg—Melje, Glavni trg—Košaki. Več je razvidno iz novega voznega reda, ki je nalepljen na avtobusnih postajah.

Avtomobilna nesreča rubežne komisije. Pretekli teden se je peljal koncipijent odvetnika dr. Komavlija in njegova uradnica iz Maribora s Völkerjevimi avtotaksiem na rubež v Sladki vrh, da tam ugotovita, če je še na licu mesta zarubljeno blago Sladkogorske tovarne. Peljali so se preko Spijla. V bližini tovarne pa je začel avtomobil na ravni cesti naenkrat vsled hitre vožnje drseti ter se je prekucnil in sta bila pri tem poškodovana več ali manj oboje uradnika dr. Komavlija, tako da so morali uradnico prepeljati v bolnico. Na lice mesta je prihitel že pol ure po nesreči odvetnik dr. Komavli sam s svojim avtomobilom ter prepeljal ponesrečene v Maribor.

Smučarski odsek SK Svobode. SK »Svoboda« je ustanovila svoj lasten zimskosportni odsek. Predvsem se vabijo vsi sodruzi in sodružice smučarskega sporta, da se prijavijo v klubovih prostorih (Sodna ul. 9/II) ob sredah in petkih od pol 8. ure zvečer dalje.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje.

Koncert pevskega zbora »Svobode« v Laškem bi bil, kar se tiče proizvajanja pesmi, prav dobro uspel, le obisk je bil nekoliko preslab tako, da bo komaj krita režija. Pevci so kakor navadno vse pesmi lepo in lahko zapeli, najbolj se jim je tokrat posrečilo »Dvanajst razbojnikov« in »Splavarska«, ki jih je moral zbor ponavljati. Koncertu je prisostvoval tudi centralni tajnik Delavskih zbornic, s. dr. Živko Topalović, s svojo ženo s. Milico. O nastopu našega pevskega zbora sta se oba silno laskavo izražala. — V imenu celjskih delavskih organizacij je pozdravil dr. Topaloviča s. France Svetek, ki je ob burnem pritrujevanju pevskega zbora in zaupnikov navajal, da se celjski delavci iskreno vsele njegovega prihoda, kajti dr. Topalović je z vsem svojim dosedanjim delovanjem dokazal, da je iskreno vdan delavskemu pokretu, ker je bil tudi takrat z njim, ko je bil pokret majhen in razcepljen in svo-

jim vodjem ni mogel nuditi ne bogastva ne slave. H koncu je s. Svetek izrazil željo vseh navzočih, da bi dr. Topalović čimprej nastopil na shodu v Celju in podrobno orisal sedanjí položaj. Po govoru s. Svetka je pevski zbor zapel dragemu gostu dobrodošlico. S. Topalović se je za ta prisrčni sprejem vidno vzradoščen zahvalil ter izjavil o pevskega zbora, da prekaša vsa njegova pričakovanja. Izrazil je upanje, da bo imel zbor čimprej priliko nastopiti pred širšo delavsko javnostjo po možnosti v Beogradu ali v Zagrebu. Glede nastopa na shodu je pa izjavil, da ima še največ časa v dnevih med katoliškim in pravoslavim Božičem in da se bo takrat vabilu Celjanov z veseljem odzval.

Ržišče pri Zagorju.

Brezposelni zahtevajo odpomoč. Pod tukajšnje občino spada tudi rudnik Kisovec, splošno označen kot rudnik TPD v Zagorju. Pri tem rudniku je zaposlenih skoro ravno toliko rudarjev kakor pri rudniku Kotrež v Zagorju. Zato je naravno, da je pri redukcijah bilo doslej prizadeto tudi delavstvo kisovskega rudnika. Ko je v tekočem letu TPD napovedala večje redukcije delavstva, se je na pobudo zastopnikov delavstva občine v Zagorju, TPD in banske uprave ustanovil v Zagorju skupni prehranjevalni odbor, kateri ima nalogo skrbeti za brezposelne v Zagorju in seveda tudi za občino Ržišče. V ta prehranjevalni odbor je bil izvoljen župan občine Ržišče. In reči se mora, da je ta prehranjevalni odbor vršil svojo nalogo vestno in nepristransko, tako da od prizadetih o načinu delitve podpor ni bilo nobene kritike. To pa ni šlo v glavo gotovim eksponentom v odboru občine Ržišče. Začeli so rovariti na vse načine, da dobe prehrano za svoje brezposelne v lastne roke. Prehranjevalni odbor v Zagorju jim je povedal, da je to nesmisel, zakaj čimbolj se bo ta prehranjevalna akcija delila na posamezne občine, tem manj bo v stanu zbirati sredstva. Vse zastoj! Odbor občine Ržišče je vztrajal na svojem stališču. Zato je s. J. Arh na seji prehranjevalnega odbora glasoval proti cepitvi prehranjevalne akcije, z izjavo, da ne more glasovati za nekaj, kar bi bilo v škodo bednih in brezposelnih. No, in zgodilo se je, kar so gotovi gg. v občinskem odboru ob-

čine Ržišče želeli. Posledice? Brezposelni v Zagorju in v okoliških občinah so dobili svojo redno mesečno podporo že 1. avgusta, a brezposelni v občini Ržišče pa še do danes ne. Istotako je prehranjevalni odbor v Zagorju sklenil razdeliti večjo količino moke med še zaposlene rudarje, a ržiška občina se še ni izjavila, ali naj dobe to moko tudi rudarji rudnika Kisovec. Tako morajo bedni rudarji in lačni brezposelni čakati in stradati popolnoma po nepotrebnem, samo zaradi političnih ambicij nekaterih gospodov. — Skrajno čudno pri celi stvari pa je, da sedi v občinskem odboru tudi nekaj nekdanjih marksistov, ki bi morali kot delavski zastopniki vendar vedeti, kakšna je njih naloga v občinskem zastopstvu. To bi se predvsem morali zavdati občinski možje, rudarji, ki morajo sami preživljati po 6 otrok. Le-ti bi se morali z vso silo zavzeti za koristi brezposelnih.

Jesenice.

Redni letni občni zbor kluba esperantistov se bo vršil v nedeljo, dne 28. avgusta t. l. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v posebni sobi kavarnice Mencinger (Arh), Slov. Javornik št. 93. Ob tej priliki se lahko priglasijo novi člani in event. tečajniki. Če se bo priglasilo dovolj interesentov, se bo tudi v tem letu vršil esperantski tečaj. Pristopnina in članarina je minimalna. Zato je vsakomur omogočen pristop. Odzovite se polnoštevilno. Tial vivu Esperanto! — Odbor.

Karambol. V ponedeljek, 15. t. m., ob pol 12. uri sta zadela tik pred vhodom v tovarno KID avto 3/606 in kolesar, nek tuk. dimnikarski pomočnik drug ob drugega. Dimnikarski pomočnik je vozil po desni strani ceste, avto pa mu je po levi strani privozil nasproti. Avto je kolo zdobil, kolesarju se pa ni zgodilo nič hudega. Krivca nesreče bo ugotovilo sodišče.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Redukcije delavstva v tovarni Küfer. Vodstvo tovarne Küfer v Sv. Lovrencu na Pohorju, kjer se izdelujejo srpi in kose, je te dni odjavilo večinoma vse svoje delavce pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Tovarna je po smrti bivšega lastnika g. Küferja prešla v roke dedičev, ki pa bodo bržčas obrat popolnoma ustavili in likvidirali. S to redukcijo delavcev se je zopet znatno povečala armada brezposelnih. Nikdo pa se ne vpraša, kam s temi reveži, ki jih je vsak dan več.

Potek šahovskega turnirja „Svobode“

podr. Jesenice na Galerijah pri Bledu.

Po prihodu turističnega vlaka na postajo Podhom so odšli vsi šahisti in gosti iz raznih krajev Dravske banovine strnjeno na Galerije. Po kratkem odmoru na licu mesta je otvoril turnir in pozdravil vse udeležence vodja turnirja, Perko Vencelj. V kratkih besedah je obrazložil pomen šah. turnirja na prostem in kulturni razvoj delavstva. Nato je bilo žrebanje, ki je uvrstilo igrače v pare za prvi kolo. V razsodišče so bili izvoljeni g. Milan Vidmar, Perko Vencelj in Sorli Jože. — Rezultati so bili ti-le: I. kolo: Rošic V. : Kapus E. 1 : 0. — Ložar A. : Vidmar M. 0 : 1. — Maniredo A. : Žen I. 1 : 0. — Hofinger A. :

Enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva v Mariboru

Pouk se bo vršil v prostorih državne trgovske akademije v Mariboru, Zrinjskega trg št. 1, I. nadstropje.

Predmeti: knjigovodstvo, trgovsko računstvo, slovenska in nemška korespondenca, nauk o trgovini in menicah, gospodarski zemljepis, slovenska in nemška stenografija, strojepisje, blagoznanstvo ter nemščina in slovenščina.

Otvoritev tečaja bo dne 9. septembra 1932.

Vpisovanje je dnevno od 9. do 10. ure na Zrinjskega trgu št. 1/I., soba št. 28-a. — Sprejemajo se tudi pismene prijave na ravnateljstvo tečaja.

Pazite na naslov:

Enoletni trgovski tečaj Slov. trg. društva v Mariboru, Zrinjskega trg št. 1. I.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti do najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE.	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode te uverili o resničnosti naših navedb.

Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. št. Prodajna
cena Din Prodajna
cena 50
Pazite
na gornjo ceno

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg št. 6.

Vloge obrestujemo po 6 1/2 %

proti trimesečni odpovedi.